

Jólahald í Føroyum fyrr og nú

Um nakrar fáar dagar munnu vit so smálga fara at kenna, at jólni nærkst. Sjálvandi siggja vit tað longu á álmanakkanum,

men stutt er eftir, til fólk fer at stákast og gera seg til reiðar at taka imóti jólnum. Summi eru helst longu farin at

binda ella seyma nýggjar troyggjur, nýggjan kjóla o. s. fr. Tá so fer at nærkast meiri, mugu jólakort og brøv skriv-

ast, pakkar pakkast og sendast.

Hesi seinastu árinu hava fólk fingið sær fyrri at heingja litaðar stjørnur upp í vind-eyguni. Eisini tað sigur okkum frá, at nú nærkast til jóla. Og so handlarnir ikki at gloyma. Har ser ein so klárt, tá tað stundar til jóla. Alt er skrytt við litaðum pappiri, og sýnis-gluggarnir fullir av øllum móguligum, ið kann freista eygað, og fáa fólk inn at keypa.

Av uppruna eru jólni ein heiðin hátíð. Í eini føroyskari lesibók hevur Mikkal á Ryggi skrivað søgu, sum eitur »Heiðin jóla«. Her lýsir hann væl, hvussu jólni vóru hildin í teirri gomlu víkingatíðini; men tað verður ov drúgt at taka við her.

Fyrr vóru jólni hildin á heilt annan hátt enn nú. Tey hovdu sín serliga føroyska dóm. Stákið var ikki nær so nógv sum nú. Sjálvandi, pløgg máttu fáast til vege, og so royndu fólk alt tað, tey kundu, at einki skuldi gerast jólatroll. Einar hosur, sum ikki vóru lidnar til jóla, vóru jólatroll, eins og tað var við øllum bundnum.

Torvi mátti vera nóg mikið av, og hugnaligt átti tað at vera hjá teimum, sum í besta kavaveðri fóru sær eftir jólatorvi. Ein gekk spakuliga. Alt var so kvirt, bara havið, sum dunaði. Ánnar, hvort gil, hvor lægd, alt var so væl javnað av kavanum. Onkur steinur kom undan her og har, annars var alt ein hvít flota, sum tú næstan aftraði teg í at stiga á. Tað einasta, tú sást í kavanum, var ein haruslód ella seyðaslód.

Børnini vóru ikki so díkt undir í gávum tá sum nú. Onkur fekk einar hosur, ein einar rotuskógvar, einar vottir o. s. fr. Eitt tálgarljós plagdu tey at fáa í part. Jóladøgurðin var ræstur fiskur og sperðil — Annað jólakvöld varð dansað, og tá sluppu børnini upp í part. Jú, tá døgum var tað meiri einfalt, og kortini, so mundu tey vera minst líka væl nøgd sum nú.

Nú verður elt og rørt, bakad og kókað; og eg hugsi, at húsmóðirin, sum hevur alt hetta stríðið, man vera alt annað enn væl uppløgd, tá jólni koma. Jólaaftan hava summi gás, onkur gríasteik, onnur eitt annað, men onkur hevur ræstan fisk og sperðil enn. Tá fáa børn og vaksin jólagávarnar. — Á jólum plaga vit at hava veitslur ymsastaðni um landið. Børn verða av ymsum samkomuhúsum boðin at dansa jólatræ, og kann tað vera óføra hugnaligt. — Jú, jólni eru ein hugnaligt hátíð.

Einhvor danskur yrkjari skala hava sagt: »Julen varer lenge, koster mange penge.« Hesum seinna eru vit helst øll samd í, men skjót eru jólni eftir seg.

K.

Lýsið í SOSIALINUM!

Tá ið Læars ...

(Framhald frá 3. síðu)

einum manni og spurdi hann. Hann gloddi uppá meg: »Jólatræ? Jólatræ? Á Jólatræ! Jú, tygum skulu fyrst ganga beint fram; so koma tygum til eina tvorgotu á vinstru hond. Hana skulu tygum ikki leggja í; men beint yvir at henni er ein onnur tvorgota; henni skulu tygum fylgja, til tygum koma til eina hús, so fara tygum til høguru, síðan til vinstur og so til høguru, og tá ið tygum koma til ein hjall, skulu tygum ganga beint framvið honum, og koma tygum so ikki har, sum tygum skulu, so hava tygum gingið skeivt og mugu ganga umaftur.«

Eg skuldi til at takka honum, men maðurin var burtur, áðrenn eg hevði fingið opnað munnin. So fór eg til gongu. Eg hevði, sum vituligt var, gloymt alt, sum hann segði, men her var einki at gera uttan at ganga. Eg gekk við hvørt til høguru og við hvørt til vinstur, og — — — hvat var hatta, eg sá? Vóru tað ikki jólatræ? Jú, mín sann vóru tað jólatræ, eg var endiliga komin á mál! — Tá, eg kundi ikki rettiliga trúgva tí og spurdi, um tey vóru til sølu.

Jú, tað vóru tey. »Hvat kosta tey so?« spurdi eg.

»Átta, tiggju, tólv og fimtan krónur.«

»Jamen,« segði eg »hvat skal eg so gera? Eg eri komin til Havnar bert fyrri at keypa Anni-Lenu og mær eitt jólatræ, og nú havi eg ikki meira enn tær krónur eftir!«

»Ja, tað kunnu tygum ikki fáa nakað jólatræ fyrri; — men tygum kunna fáa eina grein.

Eina grein! Hvat nyttaði hon? Og hvat mundi Anni-Lena fara at siga, um eg kom heim við einari grein ístaðin fyrri einum jólatræ? Men her var einki við at gera, eg hevði bara tær krónur; og borga jólatræ? — Nei!

»Ja, lat meg so fáa eina grein, meðni.«

Hana fekk eg og fór av stað.

Síðan fór eg heim aftur til gistingarhúsið og beint í song; nú var keypt, so nú var bara at sleppa sær av stað aftur sum skjótast.

Nesta morgun savni eg so alt saman, og koyri tað í baljuna. Tá at hon var ikki av teimum smæstu, so var tað ikki meir, enn tók hon alt. Greinia setti eg fasta í ostin, sum lá omaná rokanum. Eg fekk eina av gentunum at bera við mær, og ivaleyst hava vit sæð bæði paralig og jólaglæd út, tí allastaðni har vit komu framvið, fóru fólk at bríkla ella murre jólasálmur. Hetta gav mær vón um, at greinin var kanska ikki so litið

verd, sum eg av fyrstantið hevði hildið, so eg var í nógv betri hýri, nú eg steig umborð í bátin. Eg setti baljuna uppá ein stóran kassa á dekkinum, so øll kundu siggja greinina; síðan skundaði eg mær sjálvur niðurundir. Har sat nógv fólk. Ein kona við tveimum børnum og trimum pakkum sat og át svískur; ein onnur át rugbreyðsskorpor, tann triðja turran fisk. Henda síðsta vildi halda, at sjálvandi var einki so gott móti sjóverk, sum fiskur og helst turrur fiskur; tí hvør hevði nakrantíð høyrð, at fiskur fekk sjóverk?

Men hetta vildi ein eldri maður í koti og plusfursk ganga við til. Einki hevði hjálpt honum so væl, sum at drekka sjógv, segði hann. Hann hevði fyllt sær eina tripeglaflösku, og hann svór upp á, at tann sum hevði drukkið ein hálvpott av sjógv, hann fekk ikki sjóverk, ummans — ja ummansati hann so fór til Amerika í opnum báti.

Eg setti meg niður á ein bonk, og so fór báturin. Maðurin smakkaði sær á flöskuna, og hini tugdu dúgliga. Tað gekk ein hálvur tími. Nú fór báturin at rulla. Maðurin hevði nú nærum tómt flöskuna, og tað var ikki nógv eftir av fiskinum og breyðskorporunum, meðan dungin av svískusteinum á gólvinum vaks. Knappliga fái eg ein svískustein singlandi í hovdið, og samstundis loystu øll av. Eg eri annars ikki vanur at fáa sjóverk; men nú dámdi mær einki. Eg fór upp á dekkið og skundaði mær yvir til lúnn-ingina. Har varð eg standandi í eina góðu løtu og stardi niður í dýpið.

Niðriundir varð alt meira og meira óljóð; summi doyðu beint nú, onnur ógvuliga skjótt, so eg helt, at eg kundi ikki standa longur, her mátti hjálpast. Eg turkaði mær um munnin og togaði í ein av monnunum. Men hann vildi einki til at hjálpa; soleiðis róptu tey altið, segði hann. Eg kundi ikki gera meira, niðurundir dámdi mær einki at fara.

Eg setti meg tí niður á ein kolsekk og skeitti yvir at baljuni og greinin. Men hvat var hatta! Baljan stóð, har eg hevði sett hana, men hvar var greinin? Hon var ongastaðni at siggja! Eg leitaði og leitaði, men horvin var hon. Seinni fekk eg at vita frá einum av manningini, at hon var flogin fyrri borð av einari hvirlu. Hvíta var nú tað at taka? J, eg visti einki tað at gera enn at verða sitandi. Leypa fyrri borð helt eg ikki vera ráðiligt.

Men hvat skuldi eg siga fyrri Anni-Lenu? Ja, hvat skuldi

eg siga? Og hvat mundi hon fara at siga? Ella hvat mundi hon fara at gera? Tað var serliga hetta, sum gjordi meg eitt sindur hálvbangnan, tí eg minnst fleiri ferðir, tá ið Anni-Lena hevur verið ill við meg, — eg kundi merkja tað fleiri vikur aftaná.

Men hvusu ið eg so hugsaði og hugsaði, so dugði eg einki at finna uppá, sum eg kundi siga fyrri Anni-Lenu, og í tí skili kom eg heim. Eg fekk triggjar óvitar at hjálpa mær at bera niðan frá bilinum.

Tá ið vit komu niðan móti húsum, sá eg, at Anni-Lena stóð í durunum.

Eg royndi at smíla og látast sum einki, tá ið eg segði góðan dag.

»Ná,« segði hon, »tú var leingi burtur.«

»Ja,« svaraði eg, »eg kundi ikki koma heimaftur í gjár, tí mær gekst heldur strítið.«

»So? Hvar er jólatræið?« Eg skundaði mær at geva óvitunum eitt oyra og fáa teir burtur, tí eg skilti, at nú kom tað, sum eg hevði verið bangin fyrri. Eg sá, at Anni-Lena myrknaði í andliti, og hon spurdi uppaftur illskliga »Hvar er jólatræið?«

Ja, kera kona, ver nú ikki so brá,« segði eg, »lat meg heldur koma innum og fáa eitt sindur inn í munnin fyrst, so skalt tú fáa alla søguna aftaná.«

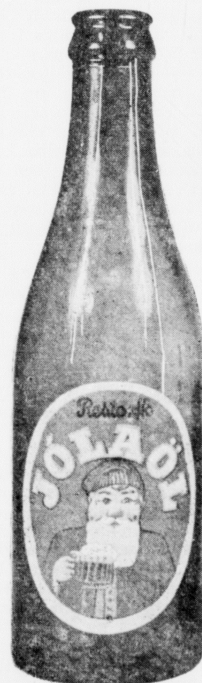
»Kom so inn við tær, og tak hetta skramblið við!«

Eg fór inn. Hvat síðan hendi, tað fer at vera millum Anni-Lenu og meg. Tað er nú ikki alt, sum er hóskandi at telja fyrri fremmandum fólk. Men tá ið Anni-Lena gongur og sigur, at orsøkin til, at eg mátti liggja innandura í triggjar dagar, var tann, at eg var so illa tiltuskaður av ferðini, so havi eg hug at mótmæla, tí tað er tann svartasta lygn.

— Ája! Tey siga at á jólum eru øll menniskju góð, og tí skulu øll binda frið. Ikki veit eg, eg fái ikki frið fyrri mær sjálvum. Tað er nú hasin ovnurin. — Fleiri hundrad krónur!

— Eg fekk bræv frá Jógvan í gjár. Hann biður meg koma norður til sín at halda nýggjár. Eg hugsi mestur, at eg fari. Ikki fyrri tí, at eg eri bangin at vera heima, tá ið ovnurin kemur. Nei, skettis ikki, soleiðis eri eg ikki; men eg havi so ofta lovað Jógvan at koma norður, og stuttligt kundi nú verið at sæð hann aftur, talað um gamlar dagar og fingið sær eina kenning — eina ordans kenning — einaferð aftur. Jú men haldi eg, at eg fari — og eg komi ikki aftur fyrr enn langt aftaná nýggjár!

(Úr FOLV 1943)

RESTORFF'S
jólaløl

er komið nú

Bíleggið í góðari tíð

Restorffs Bryggjarí

Tlf. 12828.

Tlf. 12828.